

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Az óra címe: Az írott sajtó kialakulása; szóbeliség – írásbeliség – nyomtatás</p> <p>Az óra célja: A diákok ismerkedjenek meg az emberiség nagy kommunikációs fordulópontjaival, kiemelten a nyomtatás megjelenésével, ami az írott sajtó alapjává vált. Ezen kívül fontos cél még a sajtótermékek különböző történelmi típusainak bemutatása.</p> <p>Szerző: Jakab György</p>		
<p>KOMMUNIKÁCIÓS FORRADALMAK</p> <p>A tanulók meghallgatják a rövid tanári bevezetőt, majd válaszolnak a kérdésekre, illetve feldolgozzák és megoldják a feladatokat.</p> <p>Egyéni munka, páros munka, egész csoportos megbeszélés.</p>	<p>BEVEZETŐ – 10 PERC</p> <p>1. Tanári bevezető:</p> <p>A tudás, az információ átadása az emberiség egyik legfontosabb célja és fenntartó eszköze. Az emberiség története folyamán számtalan módszer alakult ki az információk átadására. A szövegek átadása szempontjából az emberiség története 4 nagy kommunikációs korszakra osztható: szóbeliség, írásbeliség, nyomtatás, elektronikus információrögzítés.</p> <p>2. Kérdések, feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért fontos, hogy az emberek átadják egymásnak és az utánuk jövő nemzedékeknek tudásukat és tapasztalataikat? - Állítsátok időrendi sorrendbe a megadott képeket és írjátok le, hogy melyik történelmi korszakra jellemzőek. <p>KÉPEK (ld. Példatár)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. klasszikus ékírás (mezopotámiai) 2. hieroglifák (egyiptomi) 3. középkori kódex 4. korai ősnymtatvány 5. modern újságtükör, fénymásolás (Magyar Nemzet) 6. szöveg monitoron (origo.hu címlap) <ul style="list-style-type: none"> - Írjátok le a megadott tudásátadási formák előnyeit és hátrányait! (legalább három-három szempontot) - szóbeliség - írásbeliség - nyomtatás, fénymásolás - elektronikus információrögzítés <p>A diákok megemlíthetnek különböző audiovizuális rögzítő/közvetítő módszereket (pl. fénykép, hanglemez, film, stb.), de ezek nem képezik a modul tárgyát.</p>	<p>A feladat egyik alapvető célja az, hogy a <i>tanulók felelevenítsék korábbi tanulmányaikból az emberiség történetének nagy horderejű információs fordulópontjainak főbb sajátosságait.</i></p> <p>A másik alapvető cél annak tudatosítása, <i>hogy minden kommunikációs formának megvan a maga sajátossága és funkciója. A korábban kialakult kommunikációs formák nem tűnnek el az újabb médiumok megjelenésével, csak társadalmi szerepük és jelentőségük alakul át.</i></p> <p><i>Módszertani szempontból a legfontosabb az, hogy a bevezető, a feladatsor, valamint a képek segítségével összegyűjtsük és felelevenítsük a tanulók előzetes tudását és tapasztalatait.</i></p> <p><i>Ha lehetséges, akkor vetítse ki a tanár a képeket, mert akkor tudják majd közösen megbeszélni a látottak alapján a kérdéseket és a feladatokat.)</i></p> <p>Előtérbe helyezendő annak tudatosítása, hogy valamennyi információátadási forma <i>egyedi funkcióval és sajátossággal rendelkezik, s ebből következően számba vehetőek előnyeik és hátrányaik is. Mindez későbbi tanulságok miatt lesz igazán lényeges: a tudásátadási formák későbbi folyamatos átrendeződésének és funkcióváltásainak értelmezésekor.</i></p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>KÉZÍRÁS VAGY... ? Páros vagy kiscsoportos (maximum 5 fő) megbeszélés</p> <p>A tanulókkal, illetve a tanulócsoporthal úgy ülünk le, hogy mindannyian lássuk egymást.</p> <p>Először a szerepkártyák ismertetése történik.</p> <p>Ezután fogalmazzanak meg újabb álláspontokat.</p> <p>Végül kézfelemeléssel szavazzanak arra az álláspontra, amellyel leginkább egyetértenek és készüljön osztálystatisztika a táblára.</p>	<p>VITA ÉS BESZÉLGETÉS SZEREPKÁRTYÁK ALAPJÁN - 10 PERC</p> <p>1. Tanári instrukció: Vannak olyan országok, ahol az iskolákban már nem tanítják a diákoknak a kézírást és a helyesírást is kevésbé gyakorolják a számítógépes kultúra elterjedésére hivatkozva. Véleményetek szerint milyen indokok szólnak a kézírás gyakoroltatása vagy elhagyása mellett?</p> <p>2. Tanári instrukció: Minden csoport válasszon ki egy szerepkártyát és a saját szavaitokkal fogalmazzatok meg az ott leírt véleményt.</p> <p>a/ A kézírás ma már elavult dolog. Mire mi felnövünk, már mindenki számítógépen ír majd. Ráadásul ott még helyesírás-javító program is van, nem kell azzal sem bajlódniuk.</p> <p>b/ Szerintem fontos a kézírás gyakorlása. A kézírás egyedi, csak rám jellemző, ahogy a nevemet is csak én tudom így leírni. Én nem szeretnék egy olyan világban élni, ahol minden írás egyforma.</p> <p>c/ Észrevettem, hogy másképp gondolkodom, ha kézzel írok. Jobban meggondolom a dolgokat, mert azt nehezebb javítani, mint a számítógépes szöveget. A számítógépen bár mikor átírható és javítható a szöveg.</p> <p>d/ Teljesen felesleges a kézírásra és a helyesírára annyi időt pocsékolni. Idegen nyelven is csak a beszélgetést kellene tanítani, hiszen már olyan jó fordító programok vannak.</p> <p>e/ A számítógépek nyelve és helyesírása a nagy nyelvekre – elsősorban az angolra - van beállítva. Én írtam már olyan számítógépen, amelyen nem voltak ékezetes betűk. A kézírás gyakorlásával a magyar nyelvet védjük.</p> <p>Javasoljuk, hogy a szerepkártyákat a tanár vetítse ki, vagy főbb jellemzőiket írják fel a táblára. Amennyiben a diákoknak van egyéb álláspontjuk és véleményük, az is kerüljön föl a listára.</p> <p>3. Tanári kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kinek van más véleménye az elhangzottakon kívül? - Mennyire fontos nektek, hogy a kézírásokat szép és begyakorolt maradjon? <p>4. Szavazás. Tanári instrukció: Kézfelemeléssel szavazzatok, hogy melyik véleménynyel értetek leginkább egyet!</p> <p>A táblára kerüljön fel a szavazás végeredménye. Javasoljuk, hogy a tanár is szavazzon.</p>	<p>A feladat legfőbb célja az, hogy egy személyes kérdésben megszólítsa, vitára és gondolkodásra készítse a diákokat.</p> <p>Ez a tananyagelem lehetőséget biztosít arra is, hogy a tanár „továbbvigye” a korábbi témát - az információátadási formák tárgyalását - személyesebb, interaktívabb módon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felvetődhet még egy vita a szóbeliségről és írásbeliségről: pl. dolgozat vagy felelés? - felvetődhet egy tényleges vita a kézírás, a fénymásolás és a monitorkultúra összehasonlításáról. <p>Ebben az esetben a szerepkártyák kihagyhatóak.</p> <p>Itt tehát a tanár nagyfokú szabadsággal rendelkezik a különböző interaktív formák alkalmazásában</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>SOKSZOROSÍTÁS - NYOMTATÁS</p> <p>A tanulók kisebb csoportokban értelmezik a képeket, majd közösen megbeszéljük a nyomtatás különböző formáit.</p> <p>Páros, vagy kiscsoportos (maximum 5 fő) megbeszélés a kérdések alapján</p> <p>A tanulók, illetve a tanulócsoportok úgy üljenek, hogy lássák egymást.</p>	<p>A NYOMTATÁS KÜLÖNBÖZŐ FORMÁI – 10 PERC</p> <p>1. Tanári instrukció: Először a nyomtatás néhány formáját vizsgáljuk meg a képek segítségével. Ebből kiderül, hogy már az emberiség legkorábbi időszakaiban is megjelent a sokszorosítás, illetve a nyomtatás, legfeljebb máshogy nevezték.</p> <p>Minden csoport válasszon ki egy képet és beszéljétek meg, hogy mit láttok!</p> <p>(Ha lehetséges, akkor vetítse ki a tanár a képeket, mert akkor tudják majd közösen megbeszélni a látottak alapján a kérdéseket és a feladatokat. Ha ez nem lehetséges, akkor a diákok röviden mutassák be a képet a többieknek.)</p> <p>KÉPEK (ld. Példatár)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. az ősember keze-nyoma 2. tetoválás 3. pecsét 4. játéknymoda 5. nyomdagép, betűkkel 6. fénymásolás <p>2. Tanári kérdések és feladatok</p> <p>Fogalmazzatok meg, hogy mi a közös célja ezeknek a tevékenységeknek!</p> <p>Miben különböznek ezek a formák az egyedi jelölésektől?</p> <p>Mit jelent a sokszorosítás fogalma?</p> <p>Gyűjtsetek minél több sokszorosítási formát!</p>	<p>Ennek a résznek az alapvető célja az, hogy előkészítse a nyomtatás, a könyvnyomtatás, illetve az írott sajtó fogalmának és működési mechanizmusának bemutatását. <i>Itt azt érdemes hangsúlyozni, hogy a sokszorosítás igénye sok-féle formában fölvetődött már korábban, illetve a nyomtatás kialakulásának is rengeteg történelmi előzménye volt már.</i></p> <p>A képek értelmezése azt a célt szolgálja, hogy előkészítse a nyomtatás és sokszorosítás fogalmának használatát. <i>Ebben az életkorban még nem szükséges erről pontos definíciót megfogalmazni a diákok számára. Sokkal fontosabb, hogy körbejárjuk a fogalmat, annak lehetséges értelmezési tartományát, illetve, hogy minél többször használjuk a fogalmakat.</i></p> <p><i>Módszertani szempontból fontos, hogy a képek feldolgozása két részletben történjen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Először próbáljanak csak arról beszélni, hogy mit látnak, mit gondolnak a képen látottakról. - Ezután a kérdések alapján dolgozzák fel a csoportok a képeket. <p>A képek tudatosításának van még egy fontos szempontja. <i>Az órához tartozó alternatív házi feladatok szorosan kapcsolódnak a képek megértéséhez.</i></p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>A KÖNYVNYOMTATÁS</p> <p>A tanulók meghallgatják a tanári bevezetőt. Ezután megnézünk egy filmrészletet a könyvnyomtatás feltalálásáról és társadalmi hatásáról.</p> <p>A tanulók egyéni vagy páros munkában dolgoznak a kérdéseken és feladatokon, majd közösen megbeszéljük a látottakat.</p>	<p>A KÖNYVNYOMTATÁS KEZDETEI ÉS TÁRSADALMI HATÁSA – 15 PERC</p> <p>1. Tanári bevezető</p> <p>Az információ közvetítésében forradalmi változást hozott a könyvnyomtatás felfedezése, amely később a nyomtatott sajtó alapjává is vált. A könyvnyomtatás nagymértékben átalakította az emberi kultúrát. Hatása az írásbeliség elterjedéséhez és a számítógép feltalálásához hasonlítható. A könyvnyomtatás gépesített sokszorosító eljárás, amely során mozgatható nyomóelemekkel (betűkkel, ábrákkal) szövegeket és képeket nyomtatnak papírra. Ezt az eljárást először Kínában dolgozták ki, de ma ismert változatát 1450 körül Johann Gutenberg találta fel.</p> <p>2. A tanár levetíti a Gutenberg és a könyvnyomtatás című, a könyvnyomtatás felfedezéséről szóló film egy részletét (9'07- 17'50"-ig összesen 8'57' perccel.)</p> <p>Nézzük meg a könyvnyomtatás felfedezéséről és társadalmi hatásairól készült filmrészletet! A főbb megfigyelési szempontok a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ki és mikor fedezte fel a könyvnyomtatást? - Milyen technikai elemei vannak a könyvnyomtatás folyamatának?- Mit neveznek a nyomdászok sajtónak? - Milyen társadalmi hatásai lettek a könyvnyomtatás feltalálásának? - Gyűjtsetek példákat arra, hogy a ti életetekben hogyan jelenik az meg, hogy valamikor feltalálták a könyvnyomtatást! <p>3. Tanári összefoglalás</p> <p>Amennyiben marad idő, érdemes még visszakérdezni az órán használt (nem feltétlenül megtanult) kulcsfogalmakra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - információátadási formák - sokszorosítás - nyomtatás - könyvnyomtatás - nyomtatott sajtó 	<p><i>Ez a rész hordozhatja a tananyagban a legtöbb – hagyományos értelemben vett – ismeretet. Ezt azonban nem kell feltétlenül erőltetni.</i></p> <p><i>Amennyiben a diákok fáradtabbak, akkor minimálisan a „nyomtatott sajtó” fogalmának és főbb működési jellemzőinek átadására koncentráljon a tanár, és a kérdések közül is erre fókuszáljon.</i></p> <p><i>Amennyiben a diákok frissebbek, érdeklődőbbek és motiváltabbak, akkor mélyebben bele lehet merülni a nyomtatás folyamatának technikai részleteibe, illetve kultúrtörténeti vonatkozásaiba is.</i></p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>HÁZI FELADAT(ok):</p> <p>A tanulók az óra folytatásaként kreatív feladatok közül választhatnak. A házi feladatokat is végezhetik páros munkában, ha ez könnyen és eredményesen megoldható, megszervezhető. Az alternatív módon ajánlott feladatok a következők:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Készítsetek rövid – 4-6 kockából álló - képregényt oly módon, hogy a képeket krétába, festékbe mártott ujjlenyomatok segítségével alakíttjátok ki. A különböző figurákat különböző színű ujjlenyomatokkal hozzátok létre, amelyekbe bele lehet rajzolni szemet, szájat, orrot vagy ha egész alakos figurát akartok, akkor kezeket és lábakat is rajzolhattok. A képregények szövegeit a jól ismert buborékokba írástok! 2. Készítsetek radírból, vagy krumpliból pecsétet, amellyel a nevek kezdőbetűit, vagy valamilyen ábrát tudtok majd pecsételni. 3. Egy kartonpapír közepén vágjatok ki nyomtatott nagybetűket (például a nevek betűit). Ha ezt a formát egy másik papírra helyezitek és befestékeztitek, akkor megjelenik a sokszorosítható felirat. (Természetesen vigyázni érdemes arra, hogy ez a felirat később ne kerüljön padra, falra és egyéb nem kívánt helyekre.) 4. Amennyiben otthon rendelkeztek állatokat, figurákat ábrázoló játék nyomdával, akkor ezek segítségével is lehet képregényt készíteni. 		
<p>FELHASZNÁLT IRODALOM:</p> <p>Hartai László-Muhi Klára: Mozgóképek és médiaismeret I-II. Pauz-Westerman kiadó. 2007. 176. p.</p> <p>Komenczi Bertalan: Információ és társadalom. Eger, EKF Líceum Kiadó, 2005. 200 p.</p> <p>Muhi Klára et al.: Film- és médiafogalmak kisszótára. Budapest, Korona Kiadó, 2002. 389. p.</p> <p>A KÉPEK ÉS FILMEK FORRÁSAI:</p> <p>Kommunikációs forradalmak / Képek</p> <p>klasszikus ékírás: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d5/Letter_Luenna_Louvre_A04238.jpg</p> <p>hieroglifák: http://crowland.uw.hu/images/egyiptom/hangzok.jpg</p> <p>kódex: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/hu/5/51/Képes_krónika_001.jpg</p> <p>http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/44/CodxAmiatinusFolio5rEzra.jpg</p> <p>nyomtatvány: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/hu/c/c3/Kecskeméti_Károli1.jpg</p> <p>http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/Vizsolyi_biblia.jpg</p> <p>Nyomtatott sajtó (Magyar Nemzet): http://epa.oszk.hu/00900/00984/00007/jpg/pages/magyar_nemzet_1956_11_01_01.jpg</p> <p>Elektronikus sajtó - szöveg monitoron (origo.hu): http://www.vonatmagazin.hu/images/virtual/2006/08/origo%20cimlap.jpg</p> <p>Sokszorosítás</p> <p>kéznyom: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f9/Manos_de_Gargas_(Francia).png/600px-Manos_de_Gargas_(Francia).png</p> <p>nyomdagép: http://www.mfteam.hu/uploads/gallery/872d29a9887164e082a350be9e94a334e1e5548d.jpg</p> <p>tetoválás: http://blog.55hundred.bhres.com/files/2011/07/tattoo-artist1.jpg</p> <p>fénymásoló: http://www.printmax.hu/fotos/fenymasolas_budapest_ff.jpg</p> <p>pecsétnyomó: http://2.bp.blogspot.com/-7IngnsT6Bpo/T1YIbMaHYNI/AAAAAAAC0k/zg1fD6q0w4g/s1600/pict0122.jpg</p> <p>Könyvnyomtatás / Filmrészlet</p> <p>Egyszer volt... Gutenberg és a könyvnyomtatás. (Indavideo... Egyszer volt...): http://indavideo.hu/video/Egyszer_volt_az_otlet_-_Gutenberg_6_resz_-_GyerekTVhu?utm_source=flash&utm_medium=watchoninda&utm_campaign=videoplayer (9'07- 17'50"-ig)</p>		